

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 "
negyed évre - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: □ centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitór sora 40 fillér.

Háboru.

(Ü. L.) A háboru sokba kerül. Az emberanyag veszteségről adtam már ismertetést e lapban, lássuk most mar a háboruval járó kiadásokat. A mozgósítás háboru esetén fejenként és naponként tíz koronába kerül, s Ausztria és Magyarország hadi erejét két és fél millióra becsülve, ez havonként négyszázötvenmillió koronát, egy esztendőben pedig körülbelül tíz milliárdot tesz, nem számítva azon veszteségeket, melyek a közgazdaságot, az ipart, a kereskedelmet és azonkívül az emberi életet is érik.

De hogy mibe kerül egy vesztes félnek a háboru, azt illusztrálja Franciaország, öt milliárd frank hadisarcot fizetett az 1870-71. évi háboruban, a mi négyezerhatszázötven millió koronának felel meg. Ezen kívül elveszté Elsászt—Lotharingiát. Oroszország Japánnal való háborujában — itt nem a hadisarcról van szó, hanem a költségekről — ezerháromszázhuszonegy millió és ötszázezer rubelt költött el, a mi háromezerháromszázkilencvenöt millió koronának felel meg. Ezen kívül elvesztette még Mandzsuriát is.

Az az összeg, a mibe a véderőnk kerül, sokkal kevesebb mint egy háboru, de ha nem lesz jól felszerelve a hadseregünk, háboru esetén vesztesek leszünk. Mert az csak ábránd, hogy a kultura fejlődésével be fog következni a lefegyverezés, a hadseregek leszerelése. Ez a remény meghiusult és ennek épen az ellenkezője történt! . . . És mert a háboru veszély kikerülhetetlen, annak borzalmát csak azáltal ellensúlyozhatni: ha az minél rövidebb időre terjed. A háborut rövidebbé tenni pedig csakis az által lehet, hogyha jól felszerelt, teljesen készenlétben tartott hadseregeink vannak, amelyeknek a békeállapotból a hadiállapotba való átmenete a gyorsvonal sebességével történhetik meg úgy, hogy a haderőt egyszerre oda lehessen állítani az ellenség elé, hogy azt egész energiájával, pusztító hatásával minél rövidebb idő alatt artalmatlanná tegye.

Jól tudják ezt a volt koalíciószták is, csak azért akadekoskodnak, hogy reánykednek zavar előidézhetésében, a mely esetleg kormányra is juttathatná őket. Ez emberek előtt a hatalomrajutás a cél, ha azt elérhetik, katonai skrupulózusokdas nincs többet előttük. Hiszen Okoli-

csányi László mondá nagyhatásu beszédeben, hogy a volt koalíció függetlenségi eleme nem tartá fontosnak a katonai kérdéseket nemzeti irányba terelni, — az a férfiú mondá ezt, a ki a függetlenségi-párt előadója volt mindég a katonai kérdésekben a delegációban. És most mégis nem kellene nekik a katonai javaslatok, mert nem hozza az önálló magyar hadsereget.

Igazan cinikus viselkedés! . . . Kormányzati multjuk után — pózba vágni magukat. Magyarországnak van joga az önálló hadsereg felállításához. De a gyakorlati megvalósítás szempontjából másképp áll a dolog. Ebben a tekintetben maga Apponyi Albert gróf azt mondta: „hogy mi nagyon jól tudjuk, hogy azt a fennálló törvényt, amely a magyar önálló hadsereg létesítésének útját állja, csak a király és a nemzet egyetértésével lehet megváltoztatni és tudjuk azt is, hogy ilyen irányban egyetértést elérni ó felségével nem lesz könnyű dolog és nem lesz rövid idő kérdése.“

E nyílt színvallás után, nem az következik e, hogy miután a hadsereg fejlesztésével a saját magunk érdekéből

Moszkva.

(Utirajz.)

Irja: Molnár Gyula.

A Kreml vára vöröstegeglaból van építve és tizenkilencz különböző alakú torony szakítja meg tömérdek lőréssel. Egyes toronyok lapos platóval bírnak, melyeken agyuk hevernek minden irányban hosszan elnyúló agyucsőekkel. Ide persze nem sikerült bejutnunk, de a Kreml magasabb helyeiről beláthattuk az orosz agyuk nagy tömegét. Megjegyzem itt, hogy honfitársaink fotografálási kedvét az erőteljes orosz szolgálhad erősen lelohasztotta akkor, amikor egyeseknek megtiltotta a többfelé irányított Kodakok alkalmazását.

A királyi palotából kijövet, az ott látottakkal teljesen megelégedve utnak indult csapatunk a tágas várudvaron lévő látóvalók megtekintésére. A hegyes és komisz kövezet nem csak hölgyeink, de a férfiak cipőit is alapos próbára tette. A Kreml egyik bástyájának szeles kiszögezésén áll a legszebb orosz szobrok egyike, II-ik Sándor orosz czárt ábrázoló hatalmas bronzszobor. Az álló bronzszobor egy nagy méretű és

remek építészeti stílusban emelkedő hatalmas, négy márványoszlopon nyugvó torony-szerű kupola alatt áll, hová mind gránitkőből épített lépcsők vezetnek fel, az egészet fekvő U alakban egy oszlopsoros fedett folyosó körti be, melynek tükörfényes alapzata, továbbá mozaikszerűleg kirakott arcképcsarnoka van a menyezetén elhelyezve, mely az összes czárok arcképcsarnokának nevezhető. Felirással bír mind egyik arckép, hogy az illető czár kicsoda és meddig uralkodott. A czár szobrán a hermelin palást bronzból öntve egész a gránit talapzat aljáig nyulik le, miáltal az impozáns kinézést kap. Oly szép ez a szobor, hogy csakis a berlini I. Vilmos szobrot lehet hozzá hasonlítani, mely a porosz királyi palota előtt fekszik és Begas műve. A czár áldólag nyújtja kezét népére és messze néz a Kreml-ből a város háztengerei felett szerteszét.

A merre csak a szem lát, a Kreml-ben mindenütt templom, torony, kaszánya, czári paloták és kolostorok terülnek el szanaszét. — A koronázó templom (Uspensky-katedrális) mely Maria menybemene-telenek emlékére épült, hatalmas toronnyal bír, az Ivan Velikij toronnyal,

mely meg van rakva egy csomó hatalmas haranggal. Állítólag 33 harang van benne, mely a koronázás alkalmával hirdeti a czárok trónralépését a népnek. Anna czárna a torony alján látható hatalmas méretű harangot is öntetett, melynek kerülete husz méter, magassága 8 méter, és egy nagy gránit talapzaton van elhelyezve, 200,000 kilógrammnyi súlyával egyike a világ legnagyobb harangjainak. Ezt a toronyban elhelyezni nem lehetett, mert a mikor öntötték, tűz támadt a Kreml-ben, és hogy a harang meg ne olvadjon, vízzel locsolták és ennek következtében egy 15000 kilógrammos darab kipattant belőle. Ez a darab is az óriási harang mellett látható.

A veres lépcsőről északra a Kreml tágas terén látható az a hely is, ahol a nihilisták Szergiusz nagyherceget bombával felrobbantották — Egyszerű bronzkereszt jelöli egy csonka gránit gulán ezt a helyet és az örök-mécs ég állandóan oldalán. Nem messze van ide a katonai arzenál, éppen mint a berlini Zeughaus, előtte a régi háboruban hódított bronzagyuk egész serege hever, közte az arzenál egyik sarkán egy lapos gránit talapzaton van

nem lehet addig várunk, amíg ezek a nehézségek legyőzettek, hanem a hadsereg fejlesztésére a szükségeseket meg kell tenni most, ennek következtében az önálló hadseregnek mint nem gyakorlati feladatnak a hadsereg fejlesztése elé akadályul való odaállítása természetesen kizárt dolog. Oda kell törekednünk, hogy a nemzetnek a hadseregre vonatkozó jogai olyan mértékben elégtessenek ki, hogy ezek által az 1867: XII t. cz.-ben Magyarország részére biztosított paritás megvalósíttassék.

A kilenczes bizottsági program az, melyet úgy tekinthetünk mindeddig, hogy ebben vannak megjelölve azok a feladatok, amelyeknek végrehajtása esetében a hadseregnek paritása meg lesz valósítva. A nemzeti kívánatok a katonai javaslatokkal megvalósulnak, a honvédség meg nagyban fejlesztetik, — már csak a zászló-jelvény kérdésének a megoldása van hátra, a mit a Héderváry-kormány meg is old.

Nincs ok a nagy ellenzéki ellentállásnak. Az egész önálló hadsereg hangoztatása — népszerűség vadászása. Míg hatalmon voltak, senki utjába nem állott nekik. A szabadelvű-párt teljesen átadta a tért, végleg feloszlott. Ők azonban semmi nemzeti produktív eredményt felmutatni nem voltak képesek. Még emlékezünk, midőn Apponyi pártja klubjában azt mondta 1908-ban: „kár volt megbuktatnunk a szabadelvű-pártot, magam is hibás voltam abban!”... És most mégis megint szövetekeznek hazug jelszavak hangoztatásával a zavarosban

elhelyezve a világ legnagyobb bronz-ágyuja. Ez a középkori ágyuóriás hat méter hosszú, egy méter átmérőjű és a nagy csöve, mint a kerekai és hátsó részei gazdag díszítésekkel vannak elhalmozva. Az ágyu előtt eltorpülnek a mellette álló hatalmas orosz katonák, tömerdek ágyu-golyó van mellé kirakva és 4 drb nagy ágyugolyó van a cső elé fektetve, mintegy szemléltetve az ágyu nagy méreteit. Ezt az ágyut soha sem használták. Képét természetesen sietünk pár szorgalmas diáknak Nagyenyedre is megküldeni, hogy gyönyörködhesseken benne. Az arsenál oldalán elhelyezett ágyuk nagy része a Napoleon idejéből való. Az oroszok által elvett ágyukon az N betű látható.

Persze a magyarok azonnal igyekeztek a sok ágyuk közt az 1849-ben tőlünk elhódított ágyukat is kutatni, de bizony a sok jeltelen ágyu közt ezeket megtalálni nem lehetett.

A kik az Ivan Velikij tornyára felmentek, soha el nem feledhető szép látványban gyönyörködtek.

Megnéztünk egy orosz kolostort is kívülről, a csári kincstárba menet. A kolostoron legott szembeünt az ives bejárat boltozata alatt Jézus mozaikból kirakott arcképe, mely úgy van elhelyezve, hogy szeme a nézőt minden irányban követi, nézni látszik.

Itt áll a déli oldalon két hatalmas bazilika az Arkangyal Archangelskij és a Blagojewesenskij katedrális impo-

való halászásra; egy sóvárgás lelkesíti csak őket: a hatalomra jutás. Ha ezen vágyuk beteljesedne, megint mindent elpaktumoznának, s diadallal szavaznák meg a katonai javaslatokat, hirdelve, hogy ez az ő művük, — a mint a maguk részére sajátíták ki a honvéd-tüzérséget, holott azt Tisza vitta ki; sütkéreztek a napon a Rakóczy bujdosók hamvai hazahozásakor, holott ez megint Tisza kormányzata alatt lett elhatározva. Nekik semmi részük nem volt benne.

Eredményt csak ott tudtak felmutatni, a mi az ölükbe hullott. Soha nem volt Magyarországnak oly szemfényvesztő kora, mint a négy éves koalíciós korszak. Abban azonban nagy mesterek, hogy romboljanak. Kormányzatuk alatt a sirszélre juttaták az országot, most meg egyesülnek a konzok elnyerhetéseért, habár az a parlamentarizmus lejárata-sával is járna.

POLITIKAI HIREK.

Mindegyre sokasodik a törvényhatóságok száma, melyek állást foglalnak az ország-házát lejárato obstrukció ellen.

A napokban például Sopron, Vas, Hévíz, Ung, Liptó, Árva vármegyék és Szabadka város törvényhatóságai intéztek feliratot az obstrukció megszüntetésére.

Az összes politikai körökben megérdemelt feltűnést kelt, hogy Apponyi Albert gróf a bécsi „Neue Freie Presse” szerint előkelő politikusok tarsaságában következő kijelentést tette: A törvényhatóságoknak az obstrukció ellen való állásfoglalását lekicsi-

zans kupolával. A Kreml egyik sarkában vakító fehér színre festett épület tűnik fel: a törvényszek palotája. A két emeletes hosszú épület tetején a zöld színű kupola elmaradhatatlan. Nem messze van ettől a történelmi múzeum, egy sajátos orosz stílusban épült nagy vörös háztömb, elől, hátul, minden sarkán, közepén és oldalán az elmaradhatatlan, egymástól különböző kisebb-nagyobb tornyocskával azaz uram bocsánat! toronyokkal. — A Kreml-nek négy ki- és bejárati, művészeti orosz izessel felépített hatalmas kapuja van, mely bástyaszerű formában tartva alkalmas a gyalog és kocsiforgalom lebonyolítására. Kapu nincs rajta, de a bejáratot katonai sülbák őrzik. Ilyen a porte Trojski, a porte Spaski, a porte Boroviskija és a szent bejárat a Labianskij térről nem messze a Kreml-be vezető porte d'Jeveriskij. — Ez utóbbi előtt egy szent kápolna áll, hová a hívők egész serege tódul, megnézni az aranyba foglalt és drága kövekkel kirakott Szűz Maria és a kis Jézus képét, a mely előtt egy nagy kandeláber (gyertyatartó 100 agy) látható, hová a hívők az elmondott imádság után egy, a kápolna belsejében gyertyát arató pópától öt kopek vagy tíz kopekert egy szál vékony gyertyát gyujtanak és a gyertyatartóra helyezik el, hogy imádságuknak vagy kívánságuknak sorsa biztosíttassék és így renéységük teljessébe menjen. Libasorban vonultunk el a

nyelni nem szabad és ezeket a határozatokat bizony nagyon komolyan kell venni.

Apponyi Albertnek ez a nyilatkozata még messzebb megy Kossuth Ferencnek a legutóbbi pártterkekezleten tett kijelentésénél, melyben a Kossuth-párt vezére az előki szekből konstataulta, hogy az ország közvéleménye az obstrukciót nem támogatja.

A választói reform és Erdély.

Ezen cím alatt a „Kolozsvári Hirlap” egy előkelő publicista tollából cikksorozatot tett közzé, melyből kivesszük a következőket:

Nem szándékozom a választói reform kérdésében külföldi példákra hivatkozni. Elvégre ezt a kérdést magyar nemzeti szempontból kell megoldani s irányító nem lehet a külföldi államok példája.

En szerintem a választói reform alapelve csak általános jellegű lehet, vagyis kimondandó, hogy minden huszonnégy évet elért — szavazati joggal bíró. De hát semmi adócensus s más ilyesmikkel összekötve ne legyen a szavazati jog gyakorolhatása. Az általános szavazati jog elve ne árnyékolassék be mesterkélte bástyákkal.

De az megkövetelendő, hogy a szavazati jog érvényesítéséhez, az államnyelv tudása megkövántatik legalább oly mérvben: hogy írni és olvasni tudjon az illető magyarul. Más korlát nem állíthatunk fel!... Erre senki nem mondhatja, hogy nem általános, azt sem, hogy nem egyenlő és azt sem, hogy nem demokratikus.

Es miért nem mondhatni?

Mivel nincs elzárva senki elől az ut, hogy az állam nyelvét elsajátítsa. S ha a szülők ezt elmulasztják gyermekeikkel megtenni, tulajdonítsák maguknak, ha a felnőttek nem gyakorolhatják a legszebb polgári jogot.

szent kép előtt es minden magyar gyertyát vett es helyezett el a csodakép előtt, főleg az asszonyok, a kiknek egy része oly sok gyertyát égetett, hogy később a férfiak trefáinak tárgya, áldozata kellett hogy legyen. Mi is gyertyát égettünk, hogy az orosz szent kép csodatevő látása bennünket se felejtessen ki gondoskodása köréből. — Hej! ha több fiatal leány lett volna velünk, a kinek nagyobb es hatalmasabb kívánsága lett volna! Legalább egyeseket figyelemmel lehetett volna kíséreni. Ezen szent kapu kápolnája előtt az orosz férfiak levett kalappal, a katonatisztek is térdre berylva mennek el, még a hatalmas orosz csár sem kivétel, mert ha a szent szekvárosába jön, a kreml-be kocsikázva, a kápolna előtt leszáll kocsijából egész családjával, imádkozik levett kalappal es csak úgy ter meg csodaszép csári palotájába.

A vörös térről nyílik mint már említettem a megváltó vagy szent kapu, melyen at földetlen fővel lehet a Kreml-be bejutni. Érdekes történetet mesélt el nekünk a vezetőnk erről a kapuról. Husvetkor ugyanis, a mikor a moszkvai metropolita a Megváltó tiszteletere számára vonul be a kapun a katedrálisba, régi időkben az volt szokásban, hogy a ros közvéletlen haladó szamarat hajadon fővel a csár vezette, míg az orosz főpap, a metropolita ült rajta. — Nagy Peter csár egyszer megharagudott es a szamar vezetőjét megtagadta es maga ült a szamar hátára, megparancsolván a

Ezzel a feltétellel gát vették a nyers tömeg uralmának, mert aki az állam nyelvén tud írni és olvasni, az még sem áll a mi veltség oly alacsony fokán, hogy kényük-kedvük szerint bánhassanak el vele a lelketlen hazátlan izgatók. És e korlát nem kizárólag magyar érdek, mert hiszen ha el-sajátítják az állam nyelvét a nemzetiségeink, akkor egyformán állunk a szavazati jog érvényesítésében. Hanem a szavazati jognak összekötése az államnyelv tudásával, a nemzetiségeink mérsékeltebb elemeinek is érdeke: hogy ne a tulzók nyomuljanak előtérbe. A mostani választói törvénnyel keverhették a mérsékeltebb nemzetiségeink a tulzó faj-belieket, alig jutva be a mult évi választás-kor öt tulzó a parlamentbe. De az ország megváltozik, ha korlátnélküli választói reform alakulna ki.

Nemzetiségeink érdeke is tehát az, hogy a magyar nyelv tudásával gát vettessék a népbolondítók akciója ellenében. A magyar nemzeti érdek, a választókerületek beosztásánál érvényesíthet. Az államnyelv tudásával, csak a tudatlanság ellen van védekezés. Az értelmesebb elemeket, faji különbség nélkül ne szoríthassák a választáskor háttérbe a nyers tömegek.

VÁRMEGYEI ÉLET.

Törvényhatósági közgyűlés. A mint értesülünk, vármegyénk őszi közgyűlésének napját október 10-dikére tűzte ki vármegyénk főispánja.

A tárgysorozat most van összeállítás alatt, és a jövő het folyamán kerül szétküldésre.

A vármegyebeli utadó kivetése 1911. Évre vonatkozólag elkészült és a lajstromok szétküldése megtörtént. A községek e köz-

metropolitának, hogy most ő vezesse a szamarat. Azóta megtört az orosz papság óriási befolyása és a czár lett vallási ügyekben is a legfelsőbb fórum, az oroszok pápája.

A Kreml-ben a porte Borowiskija közelében, a vasrácsosattal elválasztott belső udvaron van a Granovitaja Palota vagyis az orosz czár kincses kamrája, egy emeletes épületben elhelyezve. Orosz test-őrség őrzi a bejáratot. A nagy vestibülből az egyes nagy termekbe juthatni, hol lovas és páncélba öltözött gyalogos alakokat láthatni, a legregibb idők fegyverzetében egész a mai modern kor fegyverviseles dívatjáig. — Óriási és gazdagon aranyozott hintók, egyes czárok és czárnók koronázási kocsijai, asszonyok gyémánttal, rubin és smaragddal kirakott nyergei, öltözetei, közte II-ik Katalin czárnő két briliáns nyerge, melyet a török szultántól kapott ajándékba, e két nyereg több millió rubel értéket képvisel. Tömérdek drága kövel gazdagon, sőt buján feldisztett trónus látható itt, koronázási palást, briliánsokkal és hermelin prémmel kirakott korona, melyet egy-egy

Oly sok korona volt itt kiállítva, hogy szerettünk volna vagy egyet haza is hozni, mert drága ékköveit mindenki megbámulná. Az egyik teremben ott láttuk Nagy Péter czár saját kezűleg bőrből (fekete) elkészített sátorát ágyával együtt, mellette szerényen meghuzódott a nagy czár önmaga által

ségházánál, a városok a városházánál a szokásos módon való kihirdetés után folyó évi szeptember hó 25-től október hó 10-ig tesszik ki közszemlére lajstromaikat.

HIREK.

A király Budapesten. Október 9-én a király Budapestre jön, ahol legalább is két-három hétig marad. Dr. Kerzl, a király orvosa nagyon meg van elégedve a legutóbbi gödöllői tartózkodás hatásával és ezért arra kérte az uralkodót, hogy most is lehetőleg hosszabb időt töltsön Gödöllőn.

Felszeghy Sándor halála. Szász-ujfalusi és domaldi Felszeghy Sándor m. kir. belügyminiszteri titkár és csapói földbirtokos, ki sok éven át városunkban m. kir. anyakönyvi felügyelő és társas életünk kedvelt tagja volt, folyó hó 13-án Budapesten szívszelhűdés következtében meghalt. Holtestét folyó hó 14-én a református egyház szertartása szerint megtartott rövid ima után haza hozták Székelykocsárdra, hol temetése folyó hó 15-én tartatott meg. Elhunytát az özvegyen kívül agg édesanyja és fiverei, Felszeghy Ferencz m. kir. tiszlevezető és családja, Felszeghy Dezső költő és családja s nagyszámu rokonság gyászolja. Felszeghy Sándor egyike volt ama kiváló műveltséggel, baráti érző lélekkel és művészi ihlettséggel megáldott embereknek, akit minden ismerőse az első látásra megszeretett s baráti jóindulatát és ismerettségét mindenki sokra becsülte, így halálának híre az ország minden részében számos barátja és jóismerőse szívében igaz részvétet és bánatot fog ebreszteni. Gyászbaorult özvegyének és agg édesanyjának, fivereinél és ezek családjainak lesújtó mélységes bánatában a legőszintébb szívvel részt veszünk. Városunkból is sokan vettek részt temetésén.

szabott és varrt hosszú száru fekete csizmája. A hölgyek erősen megcsodáltak, hogy a czárnak mily kicsi lába lehetett, a csizmája után itelve, mi férfiak pedig azt állítottuk, hogy nem hisszük, hogy Nagy Péter lábat a csizma ne szorította legyen és ne fájna volna a lába abban. Az egyik teremben ott van egy szoba nagyságu landauer, melyben az orosz czári család jött Szt.-Petrovárról Moszkvába telviz idején, a mikor a fagy és hideg miatt a kocsi közepén elhelyezett asztalnál melengette kezeit az utazó czár és felesége, mikor a kocsi egyik részén apró kályha árasztott meleget.

Mennyi pompa és mennyi fény itt! — Meg egy sarokban ott láttunk egy rakáson 60 drb magyar zászlót, melyet az oroszok 1849-ben vettek el tőlünk. A zászlók közepén ott van a magyar szűz Mária kép, egyik-másikat a golyózapor összelyukgatta, szelei tépettek, foszladozottak voltak, rudjai a mi édes nemzeti színűkre festve! Istenem! hogy dobogott a szívünk, hányuak szökött a könny a szemébe és szorult el a szíve e drága kincs lattára! Megcsókoltuk a zászló szegelyét a szem-füles orosz katonák ébersége daczára! Mennyi remény és mennyi tengernyi bánat fűződhet e zászlókhoz ki tudná azt megmondani! Ha ezeket el lehetett volna csesztünk és haza vinnünk!

(Folytatjuk.)

Áthelyezés. Vármegyénk főispánja Szász József október hó 1-től kezdődőleg Konecz Albert szolgabíró a nagyenyedi járásból a marosujváriba és Bartók Gábor tb. szolgabíró közig. gyakornokot a központból a nagyenyedi főszolgabírói járásba helyezte át.

A Váradi kert parcelláinak az eladását folyó hó 16-án befejezték. Most, hogy az eladás szép eredménnyel járt és a kellő fedezet is befolyt, az utcák mielőbbi kiépítése kívánatos, hogy a telektulajdonosok láthassák utcasorban telkeiket. Ha ez mielőbb megtörténik, bizonyára rövid idő alatt kiépül ez a városrész, mely szép fekvésénél fogva legszebb része lesz fejlődő városunknak.

A balázsfalvi magyar kaszinó építése — mint tudósítónk jelenti — már jó előre haladott; az épület igen szép, kupolájával büszkén emelkedik ki környezetéből és mintegy serkenti és buzdítja azokat hazafias munkára, a kik hivatva vannak annak a fentartására, a magyar kultúra ápolására és tovább fejlesztésére, a mire a közelebből Balázsfalván lefolyt eseményekből okulva, bizony szükség van. Azonban sajnálattal kell megjegyeznünk, hogy az épület a kitűzött határidőre, október 1-re nem lesz készen, a mi kétségkívül a vállalkozó mulasztása, a kinek ugyiltszik a határidők betartásában még kevés gyakorlata van. Ezen késedelem bizony nagyon megzavarta az intézőség által a kaszinói háztartásra nézve tett intézkedéseket, a mi egyebektől eltekintve nagy anyagi kárral jár.

Az Erdélyi Muzem Egylet okt. 7-9-én Vajdahunyadon vándorgyűlést tart. A kögyűlést a hunyadi vár díszes lovagteremben tartják meg. Az előadók között helyet foglal Szilády Zoltán dr. kollégiumi tanár is városunkból.

Papbeiktatás Kisenyeden. Az 1909. óta pásztor nélkül álló kisenyedi ref. egyház új lelkeszet, Balogh Jenőt f. hó 3-án iktatták be ünnepélyesen, Kovács Károly eh. főjegyző, adminisztrátor lelkes és Benedek Károly eh. esperes jelenlétében.

A Bethlen-kollégiumban két gyakorló tanári állás betöltésére hirdettek pályázatot f. hó 25-ig.

Jókai hagyatéka. Jókai Mór özvegye Nagy Bella, Jókai hagyatékát felajánlotta a Nemzeti Muzemnek, a honnan a tárgyalásokat az özvegygel meg is indították. A hagyaték értékét mintegy 300 ezer koronára becsülik.

Leánydiákok az erdélyi református kollégiumokban. A zilahi Wesselényi-kollégiumban és a szászvárosi Kun-kollégiumban a most kezdődött iskolai évben néhány leánydiakot is felvettek nyilvános tanulóknak. Az együttes nevelés gondolata mult évben vetődött fel a felekezeti intézetek egyikében, a zilahi kollégiumban, ahol egy jelentkező IV. osztályos leánydiakot kísérletképpen fölvettek. Az év végén az intézet tanári kara arra a tapasztalatra jutott, hogy az osztály fiúövendékeinek tanulmányi előhaladása és magaviselete nagyot javult. E biztató eredmény alapján ez idén Zilahon és Szászvárosban már több leánytanulót vettek föl. Az óráközi felügyelettel a szülők egy megbízott nevelőnőt tartanak az intézetben, akinél, valamint a leánydiákoknak, külön termet nyitattott az iskola igazgatósága.

— **A tüdővész pusztítása hazánkban.** Budapest székesfővárosban 1910. december havában tüdőgümőkórban elhalt 235 egyén. A magyar birodalomban 1910. december havában gümőkórban elhalt 5492 egyén. Ebből az erdélyrészi megyékre esik: Alsó-Fehér 39, B.-Naszód 23, Brassó 21, Csík 43, Fogaras 9, Háromszék 27, Hunyad 72, K.-Küküllő 29, Kolozs 96, Maros-Torda 53, N.-Küküllő 41, Szeben 28, Sz.-Doboka 82, T.-Aranyos 37, Udvarhely 30, összesen 635 haláleset.

— **A hét legnagyobb eseménye,** hogy ismét elkezdnek iskolába járni a gyermekeink s visszaadésnak a betűhöz, a melytől bizony a hosszú vakáció alatt kissé elszoktak. Most aztán fokozott érdeklődéssel olvassák a Jó Pajtást, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapját, melynek legújabb szeptember 10-iki száma a szokottnál is gazdagabb tartalommal jelent meg. Ábrányi Emil verset, Szabóné Nögill Janka elbeszélést irt bele, Sebők Zsigmond Dörmögő Dörmögő tátrai utazását írja le, Váradi Antal régi pesti setahelyekről szól, Faragó Géza pompás képet rajzolt, melyhez pattogó verse van, Zsiga bácsi legmulattatóbb képes történeteink egyikét mondja el, Zsoldos László regénye, a Kis Krónik rovat aktualitásai, a rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A „Jó Pajtás” előfizetési ára: negyedévre 2 K 50 f., félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba küldendők. Franklin Társulat Budapest, IV., Egyetem-utca 4 sz.

* **A Ferencz József-kes rüviz** kiváló előnye más hashajtószerek felett, hogy kellemes ízű és semmiféle kellemetlen mellék- vagy utóhatása nincsen. Breiszky doktor bécsi egyetemi tanár véleménye szerint a valódi Ferencz József keserűvíz „hatásának megbízhatósága által, még kisebb adagokban és huzamosabb használat esetén is kiváló helyet foglal el a gyógyvizek sorában.” Az összes gyógytárakban és a jobb felszerüzletekben árusítják eredeti egyilteres palackokban.

SZÍNHÁZ.

Csütörtökön felújították a 90-es évek népszerű énekes színművét: A próbaházasságot. Tompa igazgató a fiatal, Kertész Sándor az öreg Bokor szerepét pompás színben és ötletesen alakították: különösen Tompa hatással tudta kihasználni a helyzet komikumát. Hasonló elismerést érdemel Tompa Béla és Irma (Kanócz Gyuri és Biri), Makai Elemérnek jobb Szikorának kellett volna lennie, kupléi sem sikerültek. Török Kornélia Szikoránét sok helyen csupán a karzatnak szánta. Kun Sándor (Patonay) és Komáromi János (helyszerző) apró szerepüket ügyesen játszották.

Pénteken „Valami hibája van” 1. felv. című vígjáték előzte meg „Vera Violetta” 2. felv. operettét. Ez utóbbiban az orfeumok ledérségei nem kicsi színpadunkra való. Kár volt Tompa Bélának is tuzzásba vinni jó szerepét, leányt személyesítő jelenetei elfajulásig kellemetlen volt.

Szerdán ugyanezzel a darabbal rontottak egyet a színészet színvonalán.

Szombaton A buska, Fall nagyszerű operette újdonsága került bemutatásra. Ma vasárnap este is ugyanezt játsszák. Délután zónaelőadásban a Czigányszeresem kerül színre 4-szer.

HIRDETÉSEKET legutányosabban felvesz lapunk kiadóhivatala.

Nyugodtan alhat,

ha fehéreneműje egész éjen át „ASSZONYDICSÉRET” mosókivonattal van beáztatva, mert ez a szer a legrövidebb idő alatt nagy könnyűséggel önmaga oldja fel a szennyet s másnap gyorsan és fáradság nélkül lehet a ruhát SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANAL vakító fehérre mosni, mert az „ASSZONYDICSÉRET” és a „SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN” úgy fehéritenek, mint a nap!

25.000 koronával szavatolunk a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN és az „ASSZONYDICSÉRET” mosókivonat tisztaságáért.

Még álmában sem

képzelteti el, hogy mennyi vesződséget és mennyi fáradságot takarít meg, ha az „ASSZONYDICSÉRET” mosókivonaton és SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANON kívül semmiféle más mosószert nem vesz. Ez esetben mindig jó árut vásárol mérsekelt áron és kíméli egyrészt a ruháját, másrészt nem pocskolja el a háztartási pénzt.

25.000 koronával szavatolunk a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN és az „ASSZONYDICSÉRET” mosókivonat tisztaságáért.

218 1 2

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

PORTLAND-CEMENT-gyár Brassóban.

Itt helyben kapható Klemm Pál cégnél Szentkirály-utca 128.

44 13

FIGYELEM!
„AIDA” VERGE és „BLUE STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIK
:: ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ::

Nyomatott a Nagyenyei Könyvnyomda és Papírárugár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.

L

Arj

L

2490

Szé

telekk

1869.

képest

minda

1886.

tez. é

leges

sét re

ben s

könyv

esolat

E o

hiteles

vezett

16. n

Eun

1. A

le-sítés

megha

az uj

leiket

mert a

kítésa

hető k

személj

nyesith

2.

könyve

okadato

hogy a

bizottsá

kezdőd

meg, é

irataika

3. M

hoz tul

bekebel

nek, h

—18

tez. 5.

szükség

janak é

bizottsá

sanak.

tulajdon

küldött

és a t

engedel

jogaikat

hetik s

kedvezn

4. A

megszün

jog vag

nyilvánk

a bejegy

lajdonos

törleszt

ki üldöt

mert e

kedvezm

A kir

Vizak

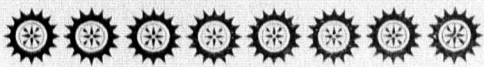
249 2 -3

Vizaknán jó forgalmu vendéglöbe

kimerő (csapos) esetleg bérlo ke-
restetik mielőbbi belépésre. Czim:
Reithoffer örökösök
Vizakna

252 2 2

Kiadó lakások.

2 szoba, konyha, kamra, pince, mosó-
konyha, házhoz hordott ivóvízzel, eset-
leg villanyvilágítással **kiadó** Felszeg-u.
15-23. sz. alatt azonnal, olesón.

186 20-21

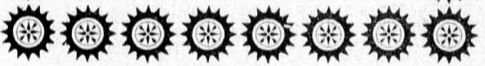
KOBRÁK CZIPŐK

a legjobbak.

KAPHATÓK

Nagyenyeden és vidéke
részére kizárólag
a Nagyenyedi Fogyasztási és
Értékesítő Szövetkezetnél.

153 13-24

Mosó-, vasaló és tisztító-intézet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szí-
ves tudomására hozni, hogy

mosó-, vasaló és tisztító-intézetemet

Viz-utca 6 sz. alól

Tövis-u. 16. sz. alá helyeztem át.

Elvállalok mindennemű férfi- és női ruhák,
továbbá női kelegyek és kézimunkák tisztí-
tását jutányos árak mellett.

A nagyérdemű közönség további szíves
pártfogását kéri tisztelettel

Izsó Istvánné.

Nagyenyed,

Tövis-u. 16. sz

107-

Cigarettaázók!

Egyesüljétek a cigaretta áriási
áremelése miatt! Ne sajnáljátok
a kis fáradságot! — Töltsetek

Jacobi Antinicotin-

hüvelyeket,

vagy „**OTTOMÁN**” (törökfej)

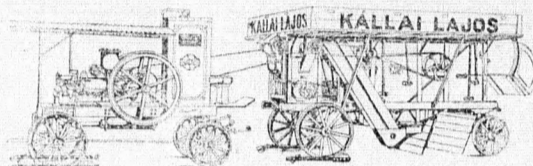
és „**TIP-TOP**” aranyzopókás

cigaretta papírt.

A **KÖZTUDATBA** ment át,
hogy csakis

Kállai LAJOS motorgyára

Budapest,

VI., Gyár-u 28. szám

szállítja teljes jótállás mellett a leghíresebb
motorcséplő-készleteket.

Sajat érdekében kérjen minden gazda disz-főárlapot, melyet ingyen és bérmentve küld a gyár!

Fontos figyelmeztetés!

Kállai Lajos hírneves motorgyára
nem tévesztendő össze más **Kállai**
nevű kereskedő cégekkel!

139 14-25

MENDEL SÖRFŐZŐDE ÉS KERESKEDELMI R.-T.

TORDA.

Alsófehérmegyei raktárak:

Nagyenyedi főraktár

házi kezelésben

Wohner Rudolfnál Szentkirály-u.

Gyulafehérvár:

Weill Bélánál.

Tövisen:

Nemayer Mihálynál.

Balászfalván:

Dániel Ferencznél.

Ajánlja a Magyar Védő Egyesület által és a
temesvári nemzetközi kiállításon legnagyobb díj-
al, a „**Grand prix**”-vel kitüntetett

tordai Korona-sörét.

Továbbá bajor módra gyártott sétét

MALÁTA (Bock)

és nehéz világos

dupla márcziusi söreit.

Figyelem!

Csak akkor kap eredeti

tordai Korona-sört,

ha a cég vignettája az
üvegen rajta van!

104 1-

A városi jéggyár

összes jégtermelésének eladásával

Winkler János kereskedése

bizott meg, mely elfogad előjegyzéseket naponkénti szolgáltatásra *tablánként 30 fillér árban.*

Előjegyzésen kívül egy tábla ára 40 fillér.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár Reszvenytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.